

Klimata un enerģētikas
ministrija

KEM sadarbībā ar nozaru ekspertiem gatavo priekšlikumus ēku būvniecības regulējuma pilnveidošanai

Publicēts: 23.08.2023.

Norway grants

Klimata un enerģētikas ministrija (KEM) sadarbībā ar SIA "AC Konsultācijas" veic pētījumu ēku būvniecības regulējuma pilnveidošanai Latvijā, lai samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas un sekmīgāk pielāgotos jau notiekošajām klimata pārmaiņām. Lai ierosinātu grozījumus ēku būvniecības regulējumā, priekšlikumiem ir jābūt faktos un izpētē balstītiem. KEM ir deleģējusi AS "AC Konsultācijas" novērtēt esošo situāciju ēku būvniecības nozarē Latvijā, izpētīt ārvalstu praksi un pieredzi, kā arī sniegt ieteikumus ēku būvniecības nozares attīstībai ceļā uz klimatneitralitāti un klimatnoturību.

Š.g. 21.augustā notika seminārs, kurā vides un būvniecības nozares eksperti sniedza ieskatu par būtiskākajiem klimata pārmaiņu

riskiem ēkām Latvijā, dalījās ar ārvalstu labās prakses piemēriem, tostarp prezentējot priekšlikumus klimata pārmaiņu aspektu integrācijai ēku būvniecības regulējumā. Seminārā piedalījās 65 pārstāvji no atbildīgajām nozares ministrijām, valsts institūcijām, pašvaldībām, būvniecības nozares nevalstiskajām organizācijām un asociācijām, kā arī citi interesenti.

Pēdējo 10 gadu laikā ēkām radīto zaudējumu apjoms klimata pārmaiņu ietekmē ir dubultojies. Ēku fasāžu un jumtu bojājumi, kas rada lielākos finansiālos riskus uz mājāsaimniecību budžetu, ir saistīti ar vēja intensitātes pieaugumu Latvijā. Sagaidāms, kā nākotnē vēja intensitāte tikai pieaugs, turklāt 60-70% privātpašumu Latvijā nav apdrošināti, liecina SIA "AC Konsultācijas" pētījuma dati.

Valsts sekretāra vietnieks klimata politikas jomā Dagnis Dubrovskis: "Pētījumā sniegtie ieteikumi attieksies uz dažādu normatīvo aktu grozījumu nepieciešamību, kuri tiks izvērtēti to tālākai ieviešanai, KEM strādājot kopā ar citu nozaru ministrijām, valsts institūcijām, kā arī pašvaldībām. Lai īstenotu ekonomikas pārkārtošanos un ieviestu ilgtspējīgākas ekonomikas principus, kā arī mazinātu klimata pārmaiņu ietekmi uz ēku sektoru, mums ir svarīgi veikt padziļinātu izpēti un raudzīties uz citu valstu pieredzi pirms tiek veiktas izmaiņas normatīvajā regulējumā. Lai sasniegtu enerģētikas un klimata politikas mērķus, ēku būvniecības nozarei ir nepieciešams sniegt ieguldījumu siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanā, pielāgoties klimata pārmaiņām un veicināt oglekļa dioksīda piesaisti."

Kopumā sagatavoti vairāk nekā 15 dažādi priekšlikumi ēku būvniecības regulējuma uzlabošanai, kā piemēram:

Precizēt ēku energoefektivitātes standartu;

Izstrādāt jaunu finanšu atbalsta programmu Latvijā esošo dzīvojamo ēku pielāgošanai klimata pārmaiņu riskiem (plūdi, vējš, ekstrēmie nokrišņi);

Izstrādāt Latvijas ēku siltumnīcefekta gāzu emisiju uzskaites metodiku un uzskaites sistēmu;

Ieviest plānotajā "Būvprojekta standarts" – sadaļu "ēkas atbilstība klimata pārmaiņu riskiem" (attiektos uz dzīvojamajām un nedzīvojamajām ēkām).

Veicināt publisko vietējas izcelsmes koka ēku projektēšanu un būvdarbus (CO2 piesaistes veicināšanai), t.sk. pārbūves un pārstrādātā koka konstrukciju izmantošanu.

Savukārt teritorijas attīstības plānošanas jomā, piemēram:

Izstrādāt vadlīnijas, kurā tiktu atrunāta lokālu paredzētās ēkas izbūves radītu izmaiņu klimatiskajos apstākļos izvērtēšana IVN procesa ietvaros;

Izstrādāt vadlīnijas, kas veicina pielāgošanās klimata pārmaiņām un CO2 piesaistes risinājumu iestrādāšanu pašvaldību teritorijas plānojumos;

Noteikt prasību normatīvajā regulējumā visām pašvaldībām veikt klimata pārmaiņu risku un ievainojamības novērtējumus.

Papildu zināšanas varam smelties arī no Austrijas un Dānijas kolēģiem. Piemēram, Austrijā mājas būvniecības vajadzībām ir pieejams interaktīvs IT rīks – klimata kartes ar plašu funkcionāli, kas modelē nākotnes klimata notikumus un to iespējamo ietekmi uz ēkām un apkārtējo teritoriju. Savukārt Dānijā pieejama tiešsaistes platforma, kur vienkopus var iepazīties ar likumdošanas un tehnisko noteikumu prasībām, standartiem un vadlīnijām.

SIA "AC konsultācijas" veiktā pētījuma gala nodevums tiks publicēts š.g. septembrī. Pētījuma ietvaros tiek veikts ēku būvniecības nozares:

pašreizējās izmantotās prakses (normatīvo prasību, administratīvo procedūru, institucionālo atbildību u.c.) novērtējums un analīze starptautiskā, Eiropas Savienības un Latvijas līmenī;

ārvalstu labās prakses piemēru identificēšana, analīze un salīdzinājums ar Latviju;

vadlīniju izstrāde klimata pārmaiņu aspektu integrācijai.

Pētījums tiek īstenots Norvēģijas finanšu instrumenta 2014. – 2021. gada perioda programmas "Klimata pārmaiņu mazināšana, pielāgošanās tām un vide" iepriekš noteiktā projekta Nr.LV-CLIMATE-0001 "Klimata pārmaiņu politikas integrācija nozaru un reģionālajā politikā" ietvaros.

Plašāk ar 21. augusta seminārā sniegtajām prezentācijām var iepazīties [šeit](#). Foto galeriju var aplūkot [šeit](#).

Papildu informācija par projektu pieejama [šeit](#).

Strādājam kopā zaļai Eiropai!

<https://www.kem.gov.lv/lv/jaunums/kem-sadarbiba-ar-nozaru-ekspertiem-gatavo-priekslikumus-eku-buvniecibas-regulejuma-pilnveidosanai>